

І. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПРАВА. ПЕНОЛОГІЧНА ТЕОРІЯ

УДК 343.222

Козаченко О. В.,

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри кримінального права та інших кримінально-
правових дисциплін Миколаївського інституту права
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЗМІСТ ФУНКЦІЙ ПОКАРАННЯ: ТРАДИЦІЇ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

На підставі запропонованого визначення динамічної характеристики покарання як особливого виду кримінально-правових заходів, якою визнаються функції покарання, досліджено такі нормативно визначені функції покарання, як кара, виправлення, загальне та спеціальне попередження. З використанням культурологічної методології визначено перелік юридичних благ, на обмеження яких не може поширюватися каральна функція покарання. Доведено, що функція виправлення не може розглядатися винятково як допоміжна під час здійснення функції кари, а має самостійний характер. Визначено, що превентивні функції притаманні не тільки покаранню, але й заохочувальним кримінально-правовим заходам.

Ключові слова: покарання, функції покарання, кримінально-правові заходи, виправлення, попередження.

Постановка проблеми. Однією з нагальних проблем сучасного кримінального права слід визнати необхідність підвищення ефективності здійснення кримінально-правового впливу на поведінку особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. При цьому аналіз судової практики переконує, що покарання було і залишається найбільш витребуваним видом кримінально-правових заходів. Вирішення зазначеної проблеми є можливим винятково за умови збереження корисних традицій правового регулювання, що довели свою життєвість та доцільність застосування. Саме в такому контексті підлягають дослідженню нормативно визначені функції покарання, які одночасно потребують певного корегування з врахуванням домінування принципу верховенства права.

Метою статті є: дослідження нормативно таких визначених функцій покарання, як кара, виправлення, загальне та спеціальне попередження; доведення тези, що функція виправлення не може

розглядатися винятково як допоміжна під час здійснення функції кари і має самостійний характер.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню нормативно визначених функцій покарання було присвячено публікації таких авторів, як Денисової Т. А., Козаченка О. В., Сича К. А., Ременсона О. Л., Міхліна О. С. та інших.

Виклад основного матеріалу. Взагалі під функціями покарання слід розуміти основні напрямки правового впливу на суспільні відносини, що виникають у процесі вчинення кримінального правопорушення, які посягають на систему соціальних цінностей, сформовану на засадах незаперечного характеру визнання природних прав і свобод людини і особливостей цивілізаційного рівня розвитку національної культури, з метою кари, виправлення, превенції та профілактики, створюючи тим самим особливий правовий режим протидії злочинним проявам, який характеризується збалансуванням публічних і приватних засад здійснення кримінально-правового впливу [4, с. 174–175].

Підтримуючи позицію професора Денисової Т. А., відповідно до якої особливостями функцій покарання є те, що в своїй сукупності вони створюють механізм досягнення поставленої перед покаранням мети [1, с. 223], слід визнати, що нормативно визначеними функціями покарання є кара, виправлення та превентивний вплив, які, у свою чергу, виступають особливими формами регулятивної або охоронної функції кримінального права.

Функція кари посідає особливе і визначальне місце серед основних напрямків впливу на суспільні відносини у зв'язку з вчиненням особою кримінального правопорушення, що обґрунтовується наступним. По-перше, кара є іманентною функцією кримінальної відповідальності і не може здійснюватися в умовах застосування інших кримінально-правових заходів, оскільки саме кримінальна відповідальність характеризується наявністю певних правових обмежень, які на особу не покладаються, якщо вона поведилася правомірно і не вчиняла кримінальне правопорушення. По-друге, кара не тільки поширюється на функціональну придатність покарання, як це закріплено у ч. 2 ст. 50 КК України (покарання має за мету не тільки кару, але й виправлення засудженого, а також запобігання вчиненню нових злочинів як засудженим, так і іншими особами), але є притаманною й та-

ким формам реалізації кримінальної відповідальності як засудження та судимість [5, с. 49–90], що дає підстави поширити функцію кари на кримінальну відповідальність у цілому.

Щодо визначення правової природи функції кари, то можна дійти висновку, що якщо охоронна функція права виступає «...як цілеспрямована система..., орієнтована на досягнення оптимальних суспільних пріоритетів, захист правових цінностей, які визначають конкретні напрямки та завдання її реалізації» [3, с. 121], а кримінальна відповідальність є засобом захисту суспільства проти порушення умов його існування, то можна дійти висновку, що функція кари є особливим проявом охоронної функції права.

Серед різноманітних підходів до визначення змісту функції кари (кара як примус, кара як морально-етичний (політичний) осуд тощо) найбільш прийнятним і таким, що відповідає засадничим положенням верховенства права, є підхід, який пропонує під змістом кари розглядати не особу, а позбавлення особи правопорушника можливості користуватися певними юридичними благами [2, с. 675]. З окремими застереженнями зазначений підхід був сприйнятий деякими дослідниками покарання радянського часу. Зокрема, професор Ременсон О. Л. зазначав, що «невід'ємною і специфічною стороною покарання є позбавлення засудженого тих благ, які в принципі являють собою цінність не тільки для покараного об'єкта, але й караючого його суспільства... У цьому розумінні покарання є не тільки конфлікт злочинця і суспільства, але й суперечність одних суспільних відносин, теж цінних для суспільства, якими воно на час мусить поступитися в цілях викорінення цієї суперечності, та інших йому подібних» [9, с. 8–9]. Аналогічну позицію зайняв і професор Міхлін О. С., який до об'єкта кримінального покарання відносив, по-перше, суспільні відносини, які позбавляють можливості засудженого вчинити новий злочин, по-друге, суспільні відносини, виключення з яких повинно забезпечити каральний вплив на засудженого і привести його до виправлення [6, с. 9].

У цілому позитивний характер зазначеного підходу вимагає певного коригування з урахуванням таких аргументів. У тлумачних словниках термін «благо» розглядається здебільшого з двох позицій: або як мета устремлень у процесі існування людини, або

як засіб задоволення потреб, те, що приносить благополуччя, благоденствіє, що стало підставою для формування філософського осмислення блага як певної аксіологічної категорії, яка визначає історично похідний, підтверджений життєвим досвідом факт задоволення одвічних потреб, очікувань і бажань людей за умови поєднання їх устремлінь і зусиль [14, с. 103]. Історична похідність, необхідність обґрунтування життєвим досвідом, здатність задовольняти стійкі (одвічні) потреби людей і виступати фактором, який поєднує зусилля людей на досягнення певних цілей, вказують на соціальну властивість блага задовольняти потреби не однієї уособленої людини, а суспільства в цілому. Відповідно, цінність блага визначається не з урахуванням власних побажань особи, а з позиції загальносоціальних цінностей, що визначаються рівнем розвитку культури. Саме домінуючі культурні цінності є критерієм формування змісту кари в певному соціальному середовищі, що в умовах мінливості культури у процесі її генезису і ментальних особливостей культурних цінностей окремих соціальних структур формує унікальні системи кримінально-правових заходів, які мають особливості в історичному та національному ракурсах.

Слід зазначити, що у філософській літературі блага класифікують залежно від того, які потреби вони (блага) здатні задовольнити, поділяючи їх на матеріальні блага (предмети харчування, одяг, житло, знаряддя праці) і духовні (знання, досягнення духовної культури людства, естетичні цінності, моральне добро в поступках людей) [16, с. 67]. Юридичний зміст блага може бути виведений з позиції визначення власних цінностей права, тобто здатності права служити метою і засобом для задоволення соціально вивірених і справедливих потреб та інтересів громадян і суспільства в цілому. Благо як цінність права характеризується властивостями, які є похідними від філософського змісту цього поняття та особливостей його поширення на правову сторону людського буття [8, с. 127]. По-перше, юридичне благо характеризується інструментальною цінністю. По-друге, благо в юридичному значенні є соціально узгодженою волею, тобто має характер компромісу соціального розвитку. По-третє, юридичне благо є масштабом свободи людини і суспільства, формуючи засади обмежень у діяльності як людини, так і окремих соціальних ін-

ституцій, у тому числі й держави. По-четверте, юридичне благо є важливим фактором соціального прогресу на засадах узгодженості свобод членів суспільства.

Таким чином, можна дійти висновку, що соціальні блага, за умови їх відповідності зазначеним критеріям, набувають властивостей юридичних благ і забезпечують можливість застосування правових способів їх захисту, обмеження або позбавлення, а тому функціонування кримінальної відповідальності у контексті забезпечення кари злочинця супроводжується позбавленням або обмеженням юридичного блага. Зазначений підхід повністю відповідає культуро-антропологічному виміру кримінально-правових заходів, оскільки він (підхід) враховує культурологічні особливості формування змісту поняття блага, обмеження або позбавлення якого є допустимим в умовах існування суспільства певного зразка та зосереджується на людському факторі, який є визначальним під час здійснення функції кари в процесі реалізації кримінальної відповідальності. Крім того, культуро-антропологічний підхід дозволяє визначити ті юридичні блага, на які в процесі реалізації каральної функції кримінально-правових заходів, обмеження або позбавлення спрямовані бути не можуть.

Життя людини не може бути тим юридичним благом, яке в процесі застосування кримінальної відповідальності піддається частковому обмеженню або повному позбавленню. У літературі триває спір стосовно визначення поняття «життя» та його юридичного змісту. Об'єкт здійсненого дослідження не дає можливості взяти участь у дискусії із зазначеного питання, тому слід обмежитися висловленням тільки тієї точки зору, яка може бути визнана домінуючою і такою, що відповідає сучасному стану розвитку медицини і науки кримінального права. Академічний словник української мови фіксує 10 значень слова «життя». Основне, стрижневе значення – «існування всього живого, протилежне "смерть"» [12, с. 535]. У кримінально-правовій літературі надається таке визначення: «життя – динамічний стан організму людини, який полягає у неперервності процесів обміну матерією та енергією з довкіллям. Проявами життя людини, зокрема, є: дихання, рух, збудливість, мислення і спілкування, харчування, виділення, розмноження, зростання» [7, с. 263]. Таким чином, життя людини супроводжується такими проявами й характерис-

тиками, обмеження або позбавлення яких нівелює існування людини не тільки на соціальному (мислення, спілкування), але й природному (дихання, рух) рівні. У зв'язку із цим слід повністю підтримати домінуючу в науці кримінального права та поширену на законодавство точку зору, відповідно до якої не допускається застосування до визнаної винною у вчиненні злочину особи заходів, орієнтованих на позбавлення життя або на обмеження її життєвого часу. Отже, відмова на законодавчому рівні у застосуванні такого виду покарання, як смертна кара, повністю відповідає змісту сучасного розуміння каральної функції кримінально-правових заходів.

Каральна функція покарання не може бути поширеною на обмеження або позбавлення права на здорове буття людини. Визначаючи зміст поняття «здоров'я людини», слід наголосити на виділенні декількох аспектів, які знайшли своє відображення в науковій літературі, залежно від характеру і спрямування наукового дослідження цього феномена. Так, Всесвітня Організація Охорони здоров'я визначає здоров'я як стан повного фізичного, психічного, соціального благополуччя за відсутності хвороб і фізичних недоліків. Соціологи, у свою чергу, розглядають здоров'я людини як одну з підвалин народного (національного) та державного благополуччя, яке характеризується комплексом соціально-економічних і природних факторів, таких як праця, побут, виховання, психоемоційні умови діяльності людини [13, с. 12]. Зазначені дефініції передають різні властивості одного й того явища, яке супроводжує буття людини, які не можуть характеризуватися як взаємовиключні, а тому можуть бути об'єднані в одному визначенні. На підставі комплексного визначення поняття, яке охоплює медичну, соціальну і юридичну складову, можна дійти висновку, що під здоров'ям людини слід розуміти відсутність у певної особи хворобливого стану, який викликаний наявністю симптомів хвороби або наявними фізичними вадами, що є основним критерієм народного (національного) і державного благополуччя та характеризується комплексом соціально-економічних і природних факторів, таких як праця, побут, психоемоційні умови діяльності особи, і яке гарантується й охороняється державою із застосуванням цілої низки юридичних засобів, у тому числі і кримінально-правового характеру.

Гідність особи як особливий вид блага, який має характеристики правового змісту, повинна залишатися за межами карально-го впливу в процесі застосування кримінальної відповідальності. У контексті дослідження цілей застосування окремих видів покарання науковці вказують на два види гідності, які тісно пов'язані між собою, але такі, що характеризують різні властивості, притаманні людині, – людська гідність та особиста гідність. Людська гідність характеризує людину з її фізичної сторони, а тому набувається людиною з моментом її народження (расова і національна належності, статеві та інші фізичні особливості) або в процесі життя (стан здоров'я, інвалідність). Особиста гідність належить людині як особистості, характеризує її із соціальної точки зору і наповнюється різноманітним соціальним змістом [11, с. 73]. Людська гідність має бути виключеною з кола юридичних благ, на які може бути поширена функція кари у зв'язку із застосуванням кримінальної відповідальності, а особиста гідність може і повинна піддаватися впливу під час реалізації кримінальної відповідальності, оскільки в процесі застосування цього виду відповідальності особа переживає певні позбавлення у зв'язку з осудом особи і діяння, яке вона вчинила. Результатом такого осуду є не тільки визнання особи злочинцем, але й можливість розповсюдження такої інформації на законних підставах, що супроводжується моральними переживаннями винної особи і є недопустимим щодо інших осіб.

Каральна функція кримінальної відповідальності не може поширюватися на окремі види правових положень як особливий вид юридичного блага, зокрема, на громадянство. Відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про громадянство України», громадянин України не може бути позбавлений громадянства України, у тому числі і за вчинення злочину.

На підставі зазначеного можна дійти висновку, що каральна функція кримінальної відповідальності є певним напрямком правового впливу, який супроводжується позбавленням або обмеженням юридичних благ винної особи, за винятком життя і здоров'я особи, особистої гідності, громадянства, здійснюваного в умовах примусового, публічно-правового регулювання.

Функція виправлення набула самостійного характеру після нормативного закріплення відповідної цілі покарання в україн-

ському кримінальному законі редакції 2001 року, хоча дискусії, присвячені проблемі орієнтації в процесі реалізації, у першу чергу покарання, точилися з середини ХХ ст.

Функція кримінальної відповідальності, спрямована на виправлення особи, яка притягується до кримінальної відповідальності, є особливою формою реалізації регулятивної функції права. Загальновідомо, що регулятивна функція права характеризується владним впливом на суспільні відносини з метою підвищення правової свідомості і правової культури їх суб'єктів. Регулятивна функція права виявляється у витісненні шкідливих суспільних відносин через вказівку на заборонені дії, запобігання можливості їх виникнення у майбутньому і тим самим у створенні належного режиму правового впливу з метою забезпечення статичної і динамічної відповідності суспільних відносин [10, с. 38]. Кримінальна відповідальність у процесі свого функціонального впливу на свідомість особи, яка притягується до такої відповідальності, забезпечує формування інтелектуальних засад підкорення власної поведінки суб'єкта відповідно до заборон або дозволів правових приписів, що й забезпечує приведення виниклих суспільних відносин у відповідність до правових установлень, що, у свою чергу, є основною метою регулятивної функції права.

Більшість наукових досліджень, присвячених проблематиці визначення функцій кримінальної відповідальності, визначають, по-перше, функцію виправлення як допоміжну до функції кари, по-друге, сфера її реалізації знаходиться в межах регулювання кримінально-виконавчого права, що є зрозумілим, якщо взяти до уваги, що всі такі дослідження орієнтовані на аналіз функціональних характеристик покарання, а не кримінальної відповідальності. Так, Сич К. А. зазначає, що виправлення засуджених – це мінімальна виховна мета, така, що реально досягається карою і застосовується серед інших заходів виховного впливу [15, с. 80–86].

Зазначена позиція вимагає свого уточнення з урахуванням такого. По-перше, функція кримінальної відповідальності, орієнтована на виправлення, має самостійний щодо однопорядкових функцій (кара, превенція) характер і віддзеркалює основні характеристики і властивості регулятивного впливу, що є зрозумілим, оскільки функції права, будучи функціями більш високого порядку, задають зміст і властивості функцій більш низького по-

рядку, до яких і належить функція виправлення. По-друге, виправлення не може розглядатися як другорядна мета, виходячи тільки з того, що кара в процесі функціонування кримінальної відповідальності виявляється більш яскраво. Уявляється, що виправлення, поряд із карою і превенцією, утворює загальний режим функціонування кримінальної відповідальності й окремих її форм, досягаючи цілей за допомогою власних способів і засобів впливу. По-третє, функція виправлення не може бути зведена винятково до таких основних напрямків правового впливу, що мають винятково кримінально-виконавчу орієнтацію. Безумовно, реалізація функцій, тобто динамічна складова, знаходиться у сфері кримінально-виконавчого права, але тільки тоді, коли мова йде про реалізацію кримінального покарання, однак не слід забувати, що останнім кримінальна відповідальність не вичерпується. Крім того, статичні засади функціонування кримінальної відповідальності знаходяться у сфері кримінального права, оскільки саме в ньому визначаються цілі, суб'єкти, засоби впливу та інші характеристики функцій кримінальної відповідальності.

Етимологічне дослідження виникнення і застосування терміна «виправлення» дає підстави дійти висновку, що під ним розуміють усунення хиби, вади, робити правильним, таким, що відповідає певним вимогам. Однак у контексті функціонування таких правових реалій, як кримінальна відповідальність, мова повинна йти про юридичне виправлення, оскільки саме останнє відповідає такій поведінці особи, яка зазнала впливу в процесі функціонування кримінальної відповідальності і яка не суперечить вимогам кримінально-правових приписів. Під час аналізу цілей виправної функції кримінальної відповідальності слід враховувати, що особа повинна узгоджувати свою поведінку не тільки з кримінально-правовими заборонами на вчинення злочинів. Про досягнення мети виправлення може йти мова і за узгодженості поведінки суб'єкта відповідальності і з нормами заохочувального характеру. Однак і в першому, і в другому випадку йдеться про юридичне виправлення – тобто особа виправляється в контексті узгодження власної поведінки з нормативними приписами, і тому таке виправлення слід визнати саме юридичним, оскільки воно залишається байдужим до виправлення у побутовому, загальнолюдському, соціальному сенсі.

З урахуванням визначених змістовних ознак функції виправлення можна дійти висновку, що під нею розуміють основний напрямок правового впливу кримінальної відповідальності в цілому та покарання як особливої її форми реалізації, який полягає в юридичному виправленні особи, шляхом впливу на свідомість такої особи з метою формування позитивного ставлення до загальносоціальних і культурних цінностей, які отримали закріплення у кримінальному праві.

Превентивна функція веде своє походження від свого призначення – превенції, що в перекладі з латинської означає «запобігання». Превентивна функція визначається безпосередньо охоронною функцією права і тими завданнями, які ставить держава в процесі забезпечення охорони правопорядку, шляхом витіснення соціально шкідливих проявів із соціального буття застосуванням примусових заходів до тих осіб, які допустили такі прояви у власній поведінці.

У теорії кримінального права, і це знайшло своє втілення у кримінальному законодавстві (ч. 2 ст. 50 КК України), прийнято виокремлювати два види превентивного впливу на поведінку особи залежно від суб'єктних властивостей такого впливу («Покарання має на меті... запобігання вчиненню нових злочинів як засудженими, так і іншими особами»), – загальну і спеціальну превенцію.

Загальна превенція визначається здійсненням запобіжного впливу на поведінку осіб, які злочин не вчиняли, однак є деліктоздатними особами і потенційно можуть бути суб'єктами відповідальності. Особливо слід підкреслити, що коло осіб, на які поширюється вплив загальної превенції, обмежується колом тільки деліктоздатних осіб у силу того, що, по-перше, під превенцією розуміється винятково правовий вплив, навіть за умови виділення його ціннісно-орієнтаційної площини, по-друге, слід враховувати зміст такого впливу. Зокрема, більшість науковців зазначають, що основним проявом загальної превенції слід вважати загрозу застосування кримінально-правової санкції, тобто у спрощеному вигляді – можливості призначення покарання. Однак подібна загроза може стосуватися винятково осіб, які характеризуються ознаками суб'єкта злочину, тобто досягли певного віку, є фізичними й осудними особами, інакше загроза позбавля-

ється правового характеру, набуває винятково зовнішніх форм функціонування права, а тому не може бути віднесеною до превентивної функції покарання.

Спеціальна превенція кримінальної відповідальності полягає у запобіганні вчиненню нового злочину особою, яка притягується до відповідальності як у процесі відбування покарання, так і після його відбування, аж до моменту зняття або погашення судимості.

При цьому слід враховувати, що превентивна функція притаманна не тільки примусовим видам кримінально-правових заходів, серед яких найбільш витребуваним залишається покарання, але й заохочувальним кримінально-правовим заходам. Так, превентивним впливом наділені такі види заохочувальних кримінально-правових заходів як звільнення від кримінальної відповідальності, положення якого можуть бути умовно поділені на положення Загальної частини й Особливої частини кримінального закону; звільнення від призначення покарання (без призначення покарання); звільнення від покарання; звільнення від відбування покарання.

Висновки. Таким чином, правовий зміст превентивної функції покарання виражається у здійсненні такого основного напрямку його впливу, який характеризується досягненням мети щодо запобігання вчиненню деліктоздатною особою та іншими особами нових злочинів шляхом застосування покарання.

Отже, зміст нормативно визначених функцій покарання – кара, виправлення, запобігання (превенція), які орієнтовані на отримання соціально корисного результату в процесі реалізації цієї форми кримінальної відповідальності, підлягає певному корегуванню з врахуванням домінування принципу верховенства права та використання таких методів наукового дослідження, які орієнтують на врахування здобутків розвитку культури та визнання людини як доцентрової сили функціонування кримінального права та окремих його інститутів, серед яких особливе місце посідає інститут кримінально-правових заходів, складовою якого є положення про покарання.

Список використаних джерел

1. Денисова Т. А. Поняття функцій покарання та їх загальна характеристика. *Університетські наукові записки*. 2006. № 1. С. 222–227.

2. Жижиленко А. А. Наказание. Его понятие и отличие от других правонарушительных мер. Петроград, 1914. 695 с.
3. Ковальський В. С. Охоронна функція права: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2010. 336 с.
4. Козаченко О. В. Функціональні характеристики кримінально-правових заходів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Юриспруденція*: збірник наукових праць. Одеса. 2013. Вип. 5. С. 170–175.
5. Кримінальна відповідальність та форма її реалізації: підручник / Козаченко О. В., Мусиченко О. М., Сидоренко О. М. та інші; за ред. професора Козаченка О. В. Миколаїв: Іліон, 2015. 142 с.
6. Михлин А. С. Личность осужденных и проблема их исправления и перевоспитания : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право». Москва, 1974. 30 с.
7. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. Мельника М. І., Хавронюка М. І. [4-те вид., переробл. і доповн.]. Київ: Юридична думка, 2007. 1187 с.
8. Общая теория права и государства: учебник / под ред. Лазарева В. В. 2-е изд., перераб. и доп. Москва: Юристь, 1996. 472 с.
9. Ременсон А. Л. Теоретические вопросы исполнения лишения свободы и перевоспитания заключенных: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право». Томск, 1965. 32 с.
10. Рыбушкин Н. Н. Запрещающие нормы в советском праве. Казань: Изд. Казан. ун-та, 1990. 115 с.
11. Сергиевский Н. Д. Русское уголовное право. *Философия уголовного права* / [составитель Голик Ю. В.]. Санкт-Петербург, 2004. 348 с.
12. Словник української мови в 11 томах: Т. 2: Д–Ж / [за заг. ред. Білодіда І. К.]. Київ: Наукова думка, 1971. 550 с.
13. Смулевич Б. Я. Народное здоровье и социология. Москва, 1965. 112 с.
14. Современный философский словарь / [под общей ред. профессора Кемерова В. Е.]. 2-е изд., испр. и доп. Лондон; Франкфурт-на-Майне; Париж; Люксембург; Москва; Минск: Панпринт, 1998. 1064 с.
15. Сыч К. А. К вопросу о цели исправления и перевоспитания осужденных. *Цели уголовного наказания*: сборник научных трудов. Рязань, 1990. С. 80–86.
16. Философский словарь / [под ред. Фролова И. Т.]. 7-е изд., перераб. и доп. Москва: Республика, 2001. 719 с.

Козаченко О. В.**СОДЕРЖАНИЕ ФУНКЦИЙ НАКАЗАНИЯ: ТРАДИЦИИ
НОРМАТИВНОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ**

На основе предложенного определения динамической характеристики наказания как особого вида уголовно-правовых мер, которой признаются функции наказания, исследованы такие нормативно определенные функции наказания, как наказание, исправление, общее и специальное предупреждение. С использованием культурно-антропологической методологии определен перечень юридических благ, на ограничение которых не может распространяться карательная функция наказания. Доказано, что функция исправления не может рассматриваться исключительно в качестве дополнительной при осуществлении функции наказания, а имеет самостоятельный характер. Определено, что превентивные функции присущи не только наказанию, но и поощрительным уголовно-правовым мерам.

Ключевые слова: наказание, функции наказания, уголовно-правовые меры, исправление, предупреждение.

Kozachenko O. V.**CONTENTS OF PENALTY FUNCTIONS: TRADITIONS OF
NORMATIVE REGULATION**

The definition of the dynamic characteristic of punishment as a special type of Criminal Law measures is proposed which determines functions. Normatively defined penalty functions as punishment, rehabilitation, general and special deterrence were investigated. Using cultural and anthropological methodology the list of legal goods was determined, its restriction can not be influenced by the punitive function of penalty. It has been proven that the corrective function can not be considered exceptionally as support one during the execution of the punishment function, and it has an independent character. It has been determined that preventive functions are inherent not only to the penalty but also to the encouraging criminal law measures.

Thus, the legal content of preventive function of punishment is expressed in the implementation of such basic direction of its influence, which is characterized by the achievement of the goal of preventing the commission of a criminal person and other persons of new crimes by using of punishment.

Thus, the content of normatively determined functions of punishment - punishment, correction, prevention, which are oriented at getting socially useful result in the process of implementing of this form of criminal liability, is a subject for certain adjustment, taking into account the dominance of law principle and the usage of such scientific research methods, which focus on the achievements of cultural development and the recognition of a man as centripetal force of Criminal Law its individual institutions functioning.

Key words: penalty, penalty functions, punishment, rehabilitation, prevention.